

АБОНАМЕНТЪ:

За България год. 20 л.
6 м. 12 л.
За странство . 40 л.

Един брой 20 стот.

ДОБРУДЖА

Орган на Централния Добруджански Народен Съвет

ЗА ОБЯВЛЕНИЯ

се плаща по споразумение.

Адресъ:

ул. „Левски“ № 16
Телефонъ № 196

Излиза
сряда и събота.

Ръкописи не се връщат.

427

Градската Библиотека

Варна

Съобщение на Върховния Добруджански Комитет и на Централния Добруджански Народен Съвет.

Върховният Добруджански Комитет и Централният Добруджански Народен Съвет свикват велик добруджански събор, който ще се състои в София на 21 ноември т. г., при следния дневен ред:

- 1) Отчети за досегашната дейност на Върховния Добруджански Комитет и Централния Добруджански Народен Съвет;
 - 2) Приемане оставките и освобождаване от отговорности на двата Управителни тѣла;
 - 3) Прѣцѣнка на новите политически условия около добруджанския въпрос и съобразно с тѣхъ начѣртаване на нова програма за действие;
 - 4) Изборъ на едно Върховно Управително тѣло и контролна комисия.
- Върховният Добруджански Комитет, упълномощенъ отъ Централния Добруджански Народен Съвет, е отправилъ вече отъ свое име и отъ името на Съвета окръжно до всички организации, да свикатъ членовете си на събрание и избератъ делегати за великия добруджански събор.

Подъ сѣнката на „новата“ ера.

Отговорътъ на България по проекто-договора за миръ е връченъ на конференцията, която го прѣдала на специалните комисии за проучване. Споредъ една лионска телеграма, отъ комисията е поискано да привършатъ работата си по проучването въ една седмица; споредъ други свѣдѣния, установяването на окончателния текстъ на договора ще закѣснѣе.

Ако се сѣди по пригответленията, които прави Турция за да се яви на конференцията, и по усилията на послѣдната да създаде едно законно правителство въ Унгария, трѣбва да очакваме, че окончателното рѣшение на нашите въпроси нѣма да закѣснѣе.

Вѣрно е, че руската проблема поставя много въпросителни върху всички рѣшения на източните въпроси, а особено върху рѣшенията на тия за Балканите, въ основата на които лежи договора съ България. Но откакто въ Парижъ почна да си пробива пътъ убѣдението, че „Лигата на народите ще корегира грѣшките“ — става очевидно, че новиятъ курсъ на конференцията ще се характеризира съ бързина, а не съ дълбочина.

Въ Парижъ ще бързатъ. При положението пъкъ, че и до сега тамъ едва ли сж научили „какво е това България“, трѣбва да се съгласимъ съ заключението на „Пти Паризьенъ“, че едва ли конференцията ще отсѣжи отъ първоначалното си становище.

Настъ ще ни екзекутиратъ, въпрѣки всички точки и принципи и въпрѣки всички договори и съглашения, които слѣдъ побѣдата на Съглашението „прѣстанаха да бждатъ парчета хартия“. И ще екзекутиратъ не България само, но българското племе, където и да се намира то.

Защо?

За да се задоволятъ малките съюзници на Съглашението, върху които „Танъ“ иска да основе бждещата безопасностъ на Франция.

Бѣше времѣ, когато ръководителитъ на народите разбираха, че ми-

рътъ може да се гарантира само когато се прѣтѣпяватъ националните умрази и по пътя на споразуменията и взаимните отсѣжки; днесъ националниятъ духъ се инжектира съ умрази.

Какъвъ ще бжде резултатътъ отъ подобно положение на нѣщата, не е трудно да се прѣвдвима: Ромжните вече се страхуватъ за Бесарабия и виждатъ задъ Русия България; за гърците пъкъ българската опасностъ се конкретизира въ нѣкакво турско-българско съглашение. Въ всичко това, разбира се, стои интригата противъ България, която, споредъ нашите „смирени съсѣди“, не е още достатъчно наказана; но въ тая интрига не се вижда и страха, че онеправдана България ще си иска своето?

Отъ една страна, значи, българскиятъ народъ ще пѣшка подъ непосимъ мораленъ и материаленъ гнетъ, а отъ друга, неговитѣ съсѣди ще живѣятъ подъ кошмара на „българската разплата“. Дѣ ще се опрѣ тогава мира, за който копнѣе цѣлото човѣчество?

Мѣрдавиятъ френски в. „Танъ“ сжщо се смущава отъ тоя въпросъ и прѣдлага да се сключи единъ съюзъ между Италия, Франция и Ромжния, къмъ който да се пристѣпятъ чехитѣ, поляцитѣ, гърцитѣ и югославиянитѣ. А какво ще прави Франция съ своитѣ интереси въ Русия? Ще ги пожертвува ли?

Ясно е, че на тая механическа комбинация не е сждено да се осжществи; ясно е, че спокойствието на Франция лежи по-скоро въ старата комбинация съ Русия, която въ съюзъ съ Германия ще прѣставлява една несъкрушима сила. И послѣ какво ще дадатъ нашитѣ неясноти съслъхъ на Франция? Апелити, всѣки отъ които носи въ себе си по десетки конфликти.

Лондъ се нареждатъ събшитѣ сждбини, — това е очевидно. На ново-

милитаристично робство се обрѣча сѣвта и слѣдъ тая ужасна война.

Защо?

Отговорътъ се намира въ оная политика на „привилегировани интереси“, която въ 1913 г. осжди Добруджа и Македония на робство, а въ 1919 г. започна съ гаранции и свърши съ това, че въ проектодоговора за миръ съ България не помѣна нито дума за тѣхъ. Съ тая политика Европа не се прости; „нова ера“, слѣдователно, нѣма — стара Европа продължава да живѣе.

А това значи, че послѣдната дума принадлежи на бждещето. Може би, тя ще бжде казна отъ лигата на народите, а може би отъ самитѣ народи.

Но робството ще изчезне и то въ недалечно бждеще. Хиляди признаци говорятъ за това.

П. Г-овъ.

Добруджанската голгота.

Жертвитѣ на културния ромжски режимъ.

Политическата история на малка България е трагична. Слѣдъ 500-годишно духовно и политическо робство, България възкрѣсна за новъ самостоятеленъ животъ. Това възкресение се яви като резултатъ на епически борби, прѣзъ време на които се очертахъ египетскитѣ граници на българското плѣме.

Но да се обединятъ въ египетскитѣ си граници българитѣ не можеха, защото политическите смѣтки на Берлинския конгресъ разпокъсаха отечеството ни. Опитътъ пъкъ прѣзъ 1912 год. свърши катастрофално поради плячканджийския съюзъ на нашитѣ тогавашни съюзници съ Ромжния.

Въ разстояние на 3 години букурѣшкитѣ съюзници почнаха да прилагатъ систематически политиката на асимилация въ Македония и Добруджа. Буднитѣ българи се избиваха и затваряха, а останалитѣ се мжчеха съ всички срѣдства, които убиваха човѣшкото достоинство и унищожаваха икономическата имъ самостоятелностъ. Ромжния, която имаше претенциитѣ да бжде „най-културна“, се оказа най-изобрѣтателна. Законитѣ, съ които смазваха българския елементъ въ Сѣверна Добруджа, и се видѣха слабички за ромжизирването на българския елементъ въ Южна Добруджа. Но, въпрѣки всичко, трѣбваше да се обяви свѣтовната война за да се види, че българитѣ не само не станаха ромжни, но и сж засилили своето национално съзнание.

Получила мандатъ да управлява цѣла Добруджа, Бесарабия, а по-късно и Унгария, Ромжния се зае дѣятелно да използва „опититѣ на миналото“. Въ Бесарабия окачиха генералска шапка и заставиха населението да ѝ отдава честь; отъ Унгария не могахъ да ги изгонятъ, въпрѣки, че ограбиха дори и вратитѣ на унгарскитѣ домове; най-ужасна е, обаче, тѣхната дѣятелностъ въ Добруджа.

Въ Добруджа имаше лековерни, които вървѣха въ увѣренията, че на ромжнитѣ нѣма да бжде позволено да взематъ дори косъмъ отъ главата на добруджанецъ; днесъ такива вече нѣма, защото дѣятелността се оказа много страшна.

Апели, молби, плачове се понесоха къмъ Парижъ, но не бѣха чути. И днесъ 50-60 хиляди добруджански бѣжанци се скитатъ голи, боси и гладни въ малка България. Но само това ли е?

Ромжния окупира, въпрѣки увѣрението и гаранциитѣ на великитѣ сили, Добруджа съ редовни войски, които още съ идването си се впуснаха да грабятъ, убиватъ, биятъ, безчестятъ добруджанското население.

Точното число на пострадалитѣ не може още да се знае. Но и това, което до сега е установено, хвърля достатъчно свѣтлина за „културния режимъ“, който високитѣ покровители на Добруджа допуснаха.

Установено е, че въ Южна Добруджа, населението е дало слѣднитѣ жертви: Силистренска околия: убити 35, ранени 17, отвлѣчени изъ затворитѣ 112 и избѣгали отъ затворитѣ 96; Тутраканска околия: убити 82, ранени 32, откарани 230, избѣгали отъ затворитѣ 83; Куртбунарска околия: убити 28, ранени 14, откарани 69, избѣгали отъ затворитѣ 16; Добришка околия: убити 23, ранени 16, откарани 115, избѣгали отъ затворитѣ 73; Балчикска околия: убити 27, ранени 13, откарани 140 и избѣгали отъ затворитѣ 149.

Въ Сѣверна Добруджа: Кюстенджанска околия: убити 83, ранени 39, откарани 117, избѣгали отъ затворитѣ 45; Коджеланска околия: избити 13, ранени 8, откарани 118, избѣгали отъ затворитѣ 83; Бабадшка околия: убити 61, ранени 27, откарани 142, избѣгали отъ затворитѣ 22; Тулчанска околия: убити 72, ранени 29, откарани 201, избѣгали отъ затворитѣ 93; Кузунска околия: убити 29, ранени 12, откарани 131, избѣгали отъ затворитѣ 53; Островска околия: убити 21, ранени 8, откарани 123, избѣгали 12; Хърсовска околия: убити 12, ранени 6, откарани 37, избѣгали отъ затворитѣ 4. Общото число на жертвитѣ отъ Сѣверна и Южна Добруджа възлиза: убити 486, ранени 221, отвлѣчени 1535 и избѣгали 629 — или всичко 2871.

Десетки хиляди бѣжанци и около 3,000 жертви само за нѣколко мѣсеца. Европа гледа на това кървяно арѣлище и „наказна“ България за парварство! Историята още не е огбѣлявала подобенъ политически цинизъмъ спрямо единъ народъ, който въ 40 години създаде политически строй на широка толерантностъ, за каквато и днесъ още много народи съ стара култура мечтаятъ.

Добруджанецъ.

Вѣковното наследество на Гърция.

На тема „Елинизъмътъ и неговитѣ аспирации“ е държалъ публична сказка въ Парижъ на 18 т. м. Леонъ Макасъ, директоръ на „Etudes franco-grecques“. Въ втората частъ на своето изложение сказчикътъ, споредъ „Журналъ дѣ Деба“, изтъкналъ, че териториалнитѣ аспирации на елинизма имали винаги за прѣдметъ „изключителното владѣние на басейна на Егейското море“. За да притежана това вѣковно наследество, на Гърция днесъ липсвали още само Тракия и Мала-Азия. Ето защо г. Венецелосъ искалъ тѣзи области, които, въ интереса на всесвѣтския миръ, трѣбвало да се дадатъ на елинизма.

Защото Гърция искала изключително да владѣе басейна на Егейско море, трѣбвало да ѝ се дадатъ Македония и Тракия. Интересно е, че удовлетворението на Гърция се смѣта необходимо въ интересъ на всесвѣтския миръ... Че гурцитѣ гонятъ гърцитѣ отъ Мала-Азия, че въ Тракия, съ изключение на малкото количество гърци, никой не желае гърцкото владичество, — това не се вижда.

Дано, както прѣдвѣщаватъ бѣткой далновидни европейски политични прѣбуждането на Европа да не бжде късно.

Положението.

Нови сведения относно работата на конференцията по българския договор за мир не са получени. Пръв видът, че в Париж бързат да ликвидират с България, министерският съвет е решил, министър-председателят г. Стамболийски да замине веднага за Париж.

*

Последните новини, дошли пръв Ромния, говорят, че Петроград е паднал в ръцете на генерал Юденич, началник на северната руска армия. Ако това съобщение се потвърди, ще трябва да очакваме един ръшителен обрат не само в борбата против болшевиките, но и в международната политика. По отношение на последната, Европа пръв всичко ще се отърве от кошмара на анархията и от неизвистостта, която носеше руската проблема: Русия ще трябва да бъде поканена на конференцията.

*

По всичко личи, че Венизелос бърза да се рши тракийския въпрос пръв да настъпи обрат, който се очаква с явяването на Русия в конференцията. На неговите усилия, вярно, се дължи и решението на конференцията да побърза с подписването на договора за мир с България.

*

В Ромния може да се констатира едно отрязване, което нъкак плахо се конкретизира в смисъл на едно бързо ликвидиране с всички спорни въпроси с съседите. По тоя начин появяването на добруджанския въпрос отново на сцената трябва да се очаква в близко бъдеще.

*

В Сърбия продължава да господства политиката на очакването.

*

Турците форсират положението, използвайки затрудненията на конференцията по източните въпроси, а особено по руския въпрос.

*

Изобщо на всъщност се констатира, че възкръсването на Русия е наложило ревизия на досегашната политическа ориентировка на съглашенските страни.

Защо атакуват България.

Политиката на Берлинския конгрес относно на сцената.

Излизаният в Прага в „Славянская Заря“ дава в броя си от 24 м. м. извадки от една посветена на мира с България статия на чешкия в. „Трибуна“.

„Ще дойде време, когато размирничит в Русия ще се прекратят. Огромният руски народ отново ще се възроди, като велик демократичен фактор в Европа. Това не е пръвположение, а неотвратима истина на бъдещето. И в тази неотвратима истина върват ония, които така тежко наказват българския народ затова, че този народ още днъ времето на турската война е запазил в дъното на душата си любов към руския народ, когото нарича от тогава в символичното име „дядо Иван“.“ До скоро в България имаше руски пълници и ония кръгове, които сж се интересували, знаят какви братски отношения съществували между пълниците и ония, които ги бха взели в плен. За тия кръгове не е тайна, че само за една нощ българите събраха милиони в полза на руските бжжници и отблъдници жертвуваха по 40—50 хиляди лева. Тъзи кръгове се убъдиха, че ще дойде време, когато българите отново ще станат оусобили по убъждение.

Именно за това отнеха на България Дедеагач, както и на останалите славяни не дадоха ни едно свободно пристанище на открито море. Единствено за това се създават велика Гърция и

велика Ромния, макар нито една от тези държави да нма в никое отношение основания да задържи властта, която им дават. Таз е причината, поради която България трябва да остане малка държава и цъла една трета от българския народ трябва да бжде денационализирана. А нкъ сръбският империализъм получава богата милостиня. Но и той ще трябва да се сблъска с империализма на Италия и Гърция. Великото покоряване на България отваря дълбока пропасть между България и Сърбия и ще дойде време, когато България и Сърбия не ще могат да бждат заедно в един лагер.

Смътат, че сърби и българи нма да се съединят с най-силното славянско племе — с Русия“.

Статията завършва:

„Това е дъло на ония дипломати, които пръвдшественици още в 1878 г. се боеха от Русия!“

И тези съперници на Русия сж ршили жестоко да наказат България, или с други думи, да отслабят славянството.

Б. Р. Авторът не е далеч от истината, като твърди, че бившите съюзници на Русия, наказват България, защото се боят от утршна Русия. На тоя страх се дължи първото разпокъсване на България в Берлинския конгрес, на сжщия страх се дължи и днешното — трето по ред — разпокъсване на нашето отечество.

Политиката на Биконсфилда е ново на сцената, макар че събитията осждиха тая политика, като съогледна. Но на Берлин все още може да се прости, защото той работи с много неизвистии, когато Париж знае, че Русия не прости на германците 1878 г., а България се бор до последния момент за своята самостоятелност.

Режимът на „братята романи“ в Бесарабия.

А Ц. Крупенски, делегатът от Бесарабия в Париж, изпраща от там на излизания в Прага в „Славянская Заря“ едно писмо, от което правим следните извадки:

„Романите зехи Бесарабия пръв януари 1918 г. под пръвлог, да я спасят от болшевишката революция и дадох формално обещание да я изпразнят незабавно след възстановяването на реда. Обаче, т не само не възстановиха реда в Бесарабия, но, наопаки, докараха страната в пълен икономически упадък и окончателно я разориха.“

Никога Бесарабия не е страдала от такъв административен произвол, от таква пълно откъствие на правови норми, от таква безжалостни реквизиции, както, откак я управляват „братята романи“.

И не само бесарабитите протестират против романската окупационна политика: всички чужденци, които сж били напоследък в Бесарабия, сж възмутени от държането на романските власти спрмо мъстното население. С какъв се обяснява тежкото положение на Бесарабия под романското управление? Най-общата причина, разбира се, е липсата на добра администрация у романите, че всичките й чиновници живеят и сж навикнали да живеят с подкуп, романското офицерство, в голъмото си мнозинство, е деспотично и свикнало на грубо и произволно отнасяне спрмо жителите.

Романите мислха да намърят в Бесарабия молдовска провинция, която жадува да се съедини с „родината-майка“.

Бесарабитите, въпреки романския терор и инквизиция, не сж пръстанали и нма да пръстанат да протестират. Французи военни, дошли от Бесарабия, пръвричат, че там в най-близко бъдеще ще избухне въстание. А последствията от него биха били ужасни за нещастната страна. Не би ли било по-лесно, за да се избъгнат кървопротията, да се извърши в Бесарабия под международен контрол, плебисцит? Той би показал, че 98-ма сто от цълото население, без разлика на раса и език, иска, както и по-рано, да бжде руско.

Не напразно Братияно призна, без сам да заблъзва това, в заседанията на конференцията за мира в Париж, че плебисцитът в Бесарабия би произнесъл безапелационна присъда над романското господство. На въпроса на Лансинг—кога ще бжде възможно да се даде на бесарабското население възможност да се изкаже, Братияно след известно колебание отговори: „Никога“, като оправда този отговор с това, че никаква нужда от плебисцит не се чувствува.

Обаче, плебисцитът е неизбежен. Към това заключение сж дошли, струва ми се, не малко членове на конференцията за мира, може би, въпреки, а може би, и благодарение на изявлението на романския министър-председател“.

Положението в Угария.

Вжтршните борби. Ориентировката на вжтршната борба.

Според сведенията на италианските вжстници от Виена, унгарският министерски съвет е ршил по принцип свикването на бившия парламент. Смът се, че въпреки отсъствието на депутатите от окупираният и възврънатите на хървати и словаци унгарски земи, парламентът, който ще се събере в Будапеща, ще има не по-малко от 350 депутати, спрму 400, които камарата броеше в момента на примиренето.

Правителството на Фридрих е убъдено в подкрпата на този парламент, в който не ще има нито един социалист и от който ще отсъствуват привържениците на Кароли, задържани или избгали в чужбина, кждто остават в изгнание.

Опозиционната група ще бжде пръвставена най-много от 25 депутати, от които трима демократи и десетина души от привържениците на Ловаски.

Първият въпрос, който парламентът ще трябва да разрши, е този за държавната форма на управление, нщо, което е необходимо, за да се почнат пръговори за мир с Съглашението. Отново се говори за провъгласяването на ерцхерцог Ото за цар на Угария. Надвват се, че неговото избиране от парламента ще слми съпротивата на Съглашението, която се бше проявила при пръварата на ерцхерцог Йосиф.

Според виенския в. „Морген“, на 16 октомври в Будапеща бил даден (телеграмата не казва у кого) един знаменателен чай. Между поканените се заблъзвали пръвседателят Фидрих, ерцхерцог Йосиф съ жена си и ерцхерцог Франц-Йосиф. Висшето духовенство било пръвставено от кардинал-примат Чернох и бившето правителство от бившия министър-председател Векерле. Присъствували сжщо английският адмирал Траубридж, пръвседател на международната комисия за горния Дунав, и двама вжщи английски офицери.

„Морген“ добавя, че след като е кокетничала с всички съседни и далечни държави, изглеждало, че Угария се е опрвдълила за Англия.

В една агитационна обиколка из провинцията Фридрих бил придружаван от английския капитан Мак Лин и от английския пастор Халли. В различните рчи, който произнесъл пръв своите гости, той пръвзнасял приятелството на Англия и имъ показал, че е достатъчно да се произнесе думата Англия, за да викнат всички маджари „Да живе!“.

ХРОНИКА

Нова желъзнопътна линия Вжчерашното си заседание министерският съвет е постановил да се построи тснолинейна желъзнопътна линия Сарамбей—Ладжене—Гюмрюкчал, с разклонение за държавните гори Гешова планина и Баташка—Фотенска.

Комисията за бжжниците в София моли всички учрждения, вас-

дения, работилници и частни лица, които се интересуват за нкои работи в свръзка с бжжниците, да се отнасят направо до пръвседателя на сжщата, а не до други учрждения. Сжщото да вършат и самите бжжници, които имат нужда от нщо.

Царибродският, трънският и босилловградският народни комитети ни молят да разгласим следното:

По повод инсинуацията на югославянското бюро на печата от 28 т. м до чуждестранния печат, че българските власти сж терроризирали населението на отсжените на Сърбия по протектологатора за мир български територии от западна България, като го принуждавали да напуска родните си мста и да се изселва в вжтршността на България, народните комитети на Царибродско, Трънско и Босилловградско за сжщит области, от името на това население, което ги избрало и натоварило да дбствуват от негово име съобразно националните му чувства, заявяват, че разгласеното от югославянското бюро на печата е най-долна лъжа, която не отговаря на истината.

Всичко, което е вършено до сега и което ще се върши за напред, като отчаян протест спрму посбгтелствата върху националните чувства на населението на тия области, е вършено и ще се върши по желанието на самото население.

За хиляден път заявяваме, че между това население нма нито един сръбин, че то е чисто българско и такова ще си остане.

Доказателства за това сж множеството многохилдни протестационни митинги, в които населението демонстрира българските си чувства и подписите на цълото население, депозирани в мирната конференция, с които сжщото заявява, че не желае да бжде хвърлено под сръбско нго.

Югославянското бюро на печата знае, че това, което пише, не е врно, но това е последната му маневра за заблуждаване общественото мнение на просветена Европа. За Царибродския народен комитет: Ст. Яначков, за Трънския народен комитет: Г. Любичев, за Босилловградския народен комитет: Д. Данев.

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ.

Съобщения на Б. Т. Агенция.

Промъна в романската делегация.

Лион, 28 окт. Един редактор на „Пти Паризанен“ е имал разговор с главния секретар на романската делегация в конференцията, който му заявил, че романската делегация е освъдомена за назначението на генерал Коанда като делегат на мството на г. Мишу. Генералът се очаква да пристигне в вторник. Той носи последните наставления на новото правителство. Секретарят вбра, че скоро ще се постигне съгласие.

Австрия подписа договора.

Лион, 28 окт. Съобщават от Виена, че пръвседател Зайц е подписал вчера Сенъ-Жерменския договор за мир. В английските кржгове се говори, че японският император ще ратифицира Версайлския договор пръв първите дни на идущия мбсец.

Югославянската делегация и мира.

Лион, 28 октомври. Югославянското бюро на печата съобщава, че югославянската делегация не е упълномощавана да подпише Сенъ-Жерменския мир. Според сжщото съобщение, в заседанието на министерския съвет от 20 октомври се е ршило какви наставления да бждат дадени на делегацията. Що се отнася до подписването на договора, правителството ще се произнесе окончателно само след като получи допълнителния доклад на делегацията.

Печатница „Гутенберг“ — София.